

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Практика несення штурманської вахти»

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 27 Транспорт

Спеціальність: 271 Морський та внутрішній водний транспорт

Спеціалізація: 271.01 Навігація та управління морськими суднами

Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»

Кафедра навігації і управління судном

2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Практика несення штурманської вахти» розроблена відповідно до освітньої програми «Навігація і управління морськими суднами».

Розробник: Слюсаренко Анатолій Іванович – старший викладач кафедри навігації і управління судном.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри навігації і управління судном

Протокол від «25» серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедрою

О.Б. Даниленко

Секретар кафедри

О. М. Сорока

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми за спеціалізацією 271.01 «Навігація і управління морськими суднами»

О.Б. Даниленко

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є отримання курсантами знання з основних принципів несення ходової навігаційної вахти згідно Резолюції ПДНВ 78/95 вимог розділу А – II/1 (функція: судноводіння на рівні експлуатації), А – II/2 (функція: судноводіння на рівні управління); набуття умінь використовувати заходи для забезпечення безпеки плавання.

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: обов'язковий.

Передумовою для вивчення дисципліни «Практика несення штурманської вахти» є вивчення таких обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми «Навігація та управління морськими суднами» як «Вища математика», «Інформаційні технології», «Основи електротехніки», «Морехідні якості судна», «Математичні основи судноводіння».

Навчальна дисципліна забезпечує реалізацію вимог розділу А – II/1 та розділу А – II/2 з підготовки і дипломування моряків та несення вахти, з поправками.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентності та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері судноводіння, обробки та розміщення вантажів; управління операціями судна та піклуванні про людей на судні, що передбачає застосування теорій і методів наук про устрій судна, навігацію, технологію перевезення вантажів, комерційну експлуатацію засобів транспорту, управління ресурсами.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4 Здатність забезпечувати організацію та дотримання процедур несення безпечної навігаційної вахти.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3 Знання принципів несення ходової навігаційної вахти та управління особовим складом на містку.

Кількість кредитів ЄКТС: на базі повної загальної середньої освіти 2

Форма підсумкового контролю: залік.

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Практика несення штурманської вахти» передбачає здобуття курсантом (студентом) наступних результатів навчання за навчальною дисципліною.

- знати похибки систем та глибоке розуміння експлуатаційних аспектів навігаційних систем;
- знати основних принципів несення ходової навігаційної вахти;
- знати зміст, застосування цілей та основних принципів несення ходової навігаційної вахти;
- знати та робить оцінку навігаційної інформації, отриманої з усіх джерел, зокрема радіолокатора та ЗАРП, з метою прийняття рішень та виконання команд для уникнення зіткнення та для управління безпечним плаванням судна;
- знати та використовувати шляхи руху відповідно до загальних положень про встановлення шляхів руху суден;
- знати та використовувати систему передачі повідомлень відповідно до загальних принципів систем суднових повідомлень та процедур систем управління рухом суден (СУРС);
- знати та використовувати інформацію, отриманої з навігаційного обладнання для несення безпечної навігаційної вахти;
- знати техніку судноводіння при відсутності видимості;
- вміти використовувати Міжнародний звід сигналів (МЗС – 65);
- вміти передавати та приймати світлові сигнали лиха SOS за допомогою азбуки Морзе, як зазначено у Додатку IV Практика несення штурманської вахти Міжнародних правил запобігання зіткненню суден у морі 1972 року, з поправками, та додатку 1 до Міжнародного зводу сигналів, а також візуальні одно літерні сигнали, що також зазначено у Міжнародному зводі сигналів;
- вміти зробити передачі повідомлень згідно з Загальними положеннями для систем суднових повідомлень та процедурами СРС (Служби руху суден);
- вміти зробити оцінку навігаційної інформації, отриманої з усіх джерел, зокрема радіолокатора та ЗАРП, з метою прийняття рішень та виконання команд для уникнення зіткнення та для управління безпечним плаванням судна;
- вміти використати взаємне та оптимальне використання всіх навігаційних даних, наявних для здійснення плавання.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації ІМО
	Денна форма навчання (на базі ПЗСО)				
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні роботи	Лабораторні роботи	

Розділ 1. Навігаційна підготовка та планування рейсу. Конвенції ПДНВ – 78/95 з Манільськими поправками 2010 року

<p>Тема 1. Загальні поняття та визначення. Національні та міжнародні нормативні документи, які регламентують несення штурманської вахти. Зміст дисципліни «ПНШВ». Вимоги відносно несення вахти. Загальні принципи несення навігаційної вахти у різних погодних умовах.</p>	2	2	—	—	<p>The practice of carrying a navigational watch (Model Course 7.03) 1.1.2.12 – 1.2.7.1</p>
<p>Тема 2. Обов'язки вахтового помічника капітана. Загальні обов'язки. Зміна вахти. Спостереження та вахта на містку.</p>	2	2	1	—	
<p>Тема 3. Організація та принципи несення ходової навігаційної вахти. Принципи відносно несення вахти в цілому. Захист морського навколишнього середовища. Спостереження. Організація вахти. Прийняття</p>	2	2	—	—	

вахти.					
Тема 4. Несення вахти в різних умовах та районах. Плавання в темний час доби	6	2	2	—	
Тема 5. Вимоги до несення вахти при плаванні з лоцманом на борту. Несення ходової навігаційної вахти.	3	2	2	—	
Разом за розділом 1:	15	10	5	—	X
Розділ 2. Організація та процедура несення вахти по переходу судна у різних умовах плавання					
Тема 1. Робота з радіолокатором та ЗАРП. Фактори, які впливають на роботу і точність. Застосування МППЗС 72.	2	2	1	—	The practice of carrying a navigational watch (Model Course 7.03) 1.1.2.12 – 1.2.7.1
Тема 2. Несення вахти на якорі та в порту. Вимоги до несення вахти при постановки судна на якоря. Загальні положення щодо несення вахти в порту та якорі. Організація вахти. Прийняття палубної вахти. Несення вахти в порту на суднах, що перевозить небезпечні вантажі. Загальні положення. Вантажна вахта.	3	2	—	—	
Тема 3. Передача	2	2	2	—	

повідомлень згідно з Загальними положеннями для систем суднових повідомлень та з процедурами СРС (Служба руху суден). Судноводіння в умовах СУРС згідно МППЗС 72.					
Тема 4. Документація містка. Вимоги нормативних документів. Документи СУБ. Основні вимоги ІМО. Значення сигналів МЗС. Вміння розпізнавати та набирати зводу сигналів міжнародно-медичного розділу МЗС – 65.	2	2	—	—	
Тема 5. Плавання у прибережних водах та у районах інтенсивного судноплавства. Плавання в добру погоду. Плавання в умовах обмеженої видимості. Дії ВПКМ при «МОВ».	6	2	2	—	
Разом за розділом 2:	15	10	5	—	X
Всього аудиторних годин:	30	20	10	—	X

Самостійна робота (години):	38	X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	68	X

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних занять (за потребою)
1	Прийом та несення навігаційної вахти при плаванні в темний час доби та в умовах обмеженої видимості	NTPRO TRANSAS 5000
2	Прийом та несення навігаційної вахти при плаванні в прибережних водах, при прийомі лоцмана на борт судна, при заході в порт	NTPRO TRANSAS 5000
3	Прийом та несення навігаційної вахти при плаванні в системі розділу руху суден, при прийомі лоцмана на борт судна. Підготовка судна до входу у порт. Вхід судна у порт	NTPRO TRANSAS 5000
4	Дії вахтового помічника капітана під час падіння людини за борт. Маневрування судном по пошуку і рятування людини	NTPRO TRANSAS 5000
5	Несіння ходової навігаційної вахти під час плавання у вузькості. Регіон плавання «В»	NTPRO TRANSAS 5000

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних занять;
- виконання практичних робіт;
- підготовка до заліку.

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачені

7. Методи контролю.

Поточний контроль здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої

навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ «ОМА»).

Форма контролю: залік.

Методи контролю: усний, письмовий.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною.

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною.	Методи демонстрації.	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрацій здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою)
1	Знання обов'язків і дії ВПК при несенні навігаційної при плаванні в темний час доби та в умовах обмеженої видимості, знання технічних характеристик при маневрування свого судна. Знання дій ВПК при наближенні судна-цілей. Знання і вміле використання ЗАРП що до розбіжностей з суден-цілями.	– схвалена підготовка з використанням практичного обладнання; – підготовка на тренажері.	NTPRO TRANSAS 5000
2	Знання обов'язків і дії ВПК при несенні навігаційної вахти, та особливості маневрування свого судна при несення ходової навігаційної вахти при плаванні в прибережних водах та при прийомі лоцмана на борт судна. Знання обов'язків і дій ВПК при заході судна в порт.	– схвалена підготовка з використанням практичного обладнання; – підготовка на тренажері.	NTPRO TRANSAS 5000
3	Знання обов'язків і дії ВПК при несенні навігаційної вахти та особливості маневрування свого судна при несення ходової навігаційної вахти при плаванні в системі розділу руху суден. Знання обов'язків і дій ВПК при прийомі лоцмана на борт судна. Знання обов'язків і дій ВПК при підготовки судна до входу у порт. Вхід судна у порт.	– схвалена підготовка з використанням практичного обладнання; – підготовка на тренажері.	NTPRO TRANSAS 5000
4	Знання обов'язків і дії ВПКМ при несенні навігаційної вахти, та особливості маневрування свого судна при під час падіння людини за борт. Маневрування судном по пошуку і рятування людини.	– схвалена підготовка з використанням практичного обладнання. – підготовка на тренажері.	NTPRO TRANSAS 5000
5	Знання обов'язків і дії ВПКМ при несенні навігаційної вахти, та особливості маневрування свого судна під час падіння	– схвалена підготовка з використанням	NTPRO TRANSAS 5000

	людини за борт. Маневрування судном по пошуку і рятування людини.	практичного обладнання. – підготовка на тренажері.	
--	---	---	--

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS		За шкалою оцінювання ДІ НУ «ОМА»		
Оцінка	Пояснення	Екзамен		Залік
A	Відмінно	Відмінно	5	Зараховано
B	Дуже добре	Добре	4	
C	Добре			
D	Задовільно	Задовільно	3	
E	Достатньо			
FX	Незадовільно	Незадовільно	2	Не зараховано

Загальні критерії оцінювання знань здобувачів освіти

A (відмінно) – оцінка «відмінно»

Глибокі знання і розуміння навчального матеріалу, виконання завдань без/або з незначною кількістю недоліків в обсязі, передбаченим робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач освіти вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий з основною, а також додатковою літературою.

B (дуже добре) – оцінка «добре»

Достатньо повні знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з незначною кількістю недоліків та/або негрубих помилок. Здобувач освіти вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, у відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі.

C (добре) – оцінка «добре»

Загальні знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з певною кількістю недоліків і несуттєвих помилок. Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію в цілому самостійно застосовувати її на практиці. Відповідь здобувача освіти правильна, але недостатньо повна, бездоказова. Здобувач освіти самостійно виправляє помилки, виявляє знайомство та розуміння основної бібліографії, однак зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

D (задовільно) – оцінка «задовільно»

Базові знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з суттєвими недоліками або помилками. Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх

міркуваннях опирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Здобувач освіти виявляє поверхове знайомство та розуміння лише основної бібліографії та зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

Е (достатньо)– оцінка «задовільно»

Знання та розуміння навчального матеріалу на рівні мінімальних вимог. Здобувач освіти бачить навчальну дисципліну як нагромадження випадкових і не пов'язаних між собою тем. У своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними, відповіді мають шаблонний характер і не відображають самостійного розуміння теми. Здобувач освіти поверхово орієнтується в основній бібліографії.

FX (незадовільно) – оцінка «незадовільно»

Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. РШСУ-98.
2. ПДНВ 78/95 Керівництво для моряків з манільськими поправками 2010 року
3. В.В. Северін, С.А. Щербаков «Практика несення штурманської вахти», Одеса 2012г.
Алексишин В.Г., Долгочуб В.Т., Белов А.В. Практичне судноводіння. - Одеса: «Фенікс», 2005. - 376 с.
4. С. І. Дьомін, Е. І. Жуков, Н. А. КУБАЧІ і ін. Управління судном. Навч. для вузів Під ред. В. І. Снопкова -М.: Транспорт. 1991. -359 с.
5. МППЗС-72.
6. МАМС 1980.
7. International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual (IAMSAR Manual), vol. III -«Mobile Facilities».
8. Слюсаренко А.І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни "Практика несення штурманської вахти" для курсантів денної форми навчання та студентів заочної форми навчання спеціальності 271 «Морський та внутрішній водний транспорт» спеціалізації 271.01. «Навігація і управління морськими суднами»./Уклад. Слюсаренко А.І. - Ізмаїл: ДІ НУ "ОМА"., 2021. – 80 с.
9. Слюсаренко А.І. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з навчальної дисципліни "Управління ресурсами навігаційного містка" для курсантів 3 курсу денної форми навчання спеціальності 271 «Морський та внутрішній водний транспорт» спеціалізації 271.01 «Навігація і управління морськими суднами»./Уклад. Слюсаренко А.І. - Ізмаїл: ДІ НУ "ОМА"., 2022. – 55 с.

Допоміжна:

1. МЗС-65.
2. Міжнародна Конвенція з охорони людського життя на морі СОЛАС–74 з поправками (International Convention for the Safety of lifeft Sea – SOLAS–74) Глава 7.

3. СОЛАС 74/78 (SOLAS 74/78), Глава V – «Безпека мореплавства»;
4. Міжнародна Конвенція морського перевезення шкідливих вантажів (МК МПОГ) з додатками та поправками.
5. International maritime dangerous goods-code, IMDG Code.

11. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://ukcrewing.com.ua/en/seamanservices>
2. <https://skipper.od.ua/ru/catalog/uchebnye-posobiya/>
3. <https://ukcrewing.com.ua/library>
4. <https://www.seaman.com.ua/soft/shturman/>

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисциплін

